

**T.C.
UYU MAZLIK MAHKEMES**

ESAS NO : 2021/126
KARAR NO : 2021/176
KARAR TR : 05/04/2021

ÖZET: 2918 sayılı Kanun'un 48/5. madde ve fıkrası uyarınca düzenlenen aday sürücü belgesinin iptaline ili kin tutana a kar ı yapılan itirazın DAR YARGI YER NDE çözümlenmesinin gerekti i hk.

K A R A R

Davacı : U.S.D.
Davalı : Akda madeni Kaymakamlı 1

I. DAVA KONUSU OLAY

1. Yozgat/Akda madeni Bölge Trafik Denetleme stasyon Amirli ince yapılan denetim sırasında, aday sürücü belgesi sahibi davacı adına, alkollü olarak araç kullandı ından bahisle, 05/01/2020 tarihli ve MA-50212097 seri-sıra sayılı Trafik dari Para Cezası Karar Tutana ı düzenlenerek, davacıya 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun 48/5. madde ve fıkrası uyarınca 1.228 TL idari para cezası verilmi , aynı birim tarafından *aday sürücünün belgesinin iptaline dair tutanak* düzenlenmi ve aday sürücü belgesi daimi süreyle geri alınmı tır.

2. Davacı, idari para cezası ile aday sürücü belgesinin iptaline ili kin tutana ının iptali istemiyle idari yargı yerinde dava açmı tır.

II. UYU MAZLI A L K NBA VURU SÜREC

A. dari Yargıda

3. **Yozgat dare Mahkemesi 04/02/2020 tarihli ve E.2020/113, K.2020/74 sayılı kararı** ile; 2918 sayılı Kanun'un 112. maddesinde yapılan de i iklik ile maddenin yeniden düzenlenmesi sonrasında sürücü belgesinin geri alınmasına ili kin idari yaptırıma kar ı ba vurulacak kanun yoluna ili kin herhangi bir düzenlemeye yer verilmedi i, ayrıca Karayolları Trafik Yönetmeli inin "*Trafik kural ihlallerine istinaden verilen idari yaptırımlara itiraz ve bu davalara bakacak mahkemeler*" ba lıklı 160. maddesinde de "*2918 sayılı Kanunda yer alan idari yaptırımlara yapılan itirazlarda, 5326 sayılı Kabahatler Kanunu hükümleri uygulanır*" hükmüne yer verilerek kanunla aynı yönde düzenleme getirildi i, bu durumda Kabahatler Kanunu'nun 5560 sayılı Kanunla 3. maddesinde belirtildi i üzere, bu Kanun'un idari yaptırım kararlarına kar ı kanun yoluna ili kin hükümleri, di er kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanaca ı ve görevli mahkemenin belirlenmesinde anılan Kanun hükümleri dikkate alınaca ından, davanın görüm ve çözümünde anılan Kanun'un 27. maddesinin (1) numaralı bendi uyarınca adli yargı mercilerinin görevli oldu u gerekçesiyle davanın görev yönünden reddine karar vermi , verilen karar itiraz edilmeden kesinle mi tir.

4. Davacı bu kez, aday sürücü belgesinin iptaline ili kin tutana nın iptali istemiyle adli yargı yerine ba vuruda bulunmu tur.

B. Adli Yargıda

5. Akda madeni Sulh Ceza Hâkimli i, 01/09/2020 tarihli ve D. No.2020/133 sayılı kararı ile davayı esastan inceleyerek, idari yaptırım kararına itirazın reddine karar vermi tir.

6. Davacı tarafından karara itiraz edilmesi üzerine, Yozgat Sulh Ceza Hâkimli inin 14/12/2020 tarihli ve D. No.2020/2156 sayılı kararı ile itirazın kabulüne karar verilmi tir.

7. Akda madeni Sulh Ceza Hakimli inin 04/02/2021 tarihli ve D. No.2020/418 sayılı kararı ile; Yozgat Sulh Ceza Hakimli inin D. . 2020/2156 sayılı kararı ile, karara yapılan itirazın kabulüne ve aday sürücü belgesinin iptaline ili kin yapılan itirazda idari yargı mercilerinin görevli oldu una karar verildi i belirtilerek, 2247 sayılı Kanun'un 19. maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirlenmesi için Uyu mazlık Mahkemesine ba vurulmasına karar vermi tir.

III. LG L HUKUK

8. 2918 sayılı Kanun'un 48. maddesinin be inci fıkrası öyledir:

“Yapılan tespit sonucunda 0.50 promilin üzerinde alkollü olarak araç kullandı ı tespit edilen sürücüler hakkında, fiili bir suç olu tursa bile,700 Türk Lirası idari para cezası verilir ve sürücü belgesi altı ay süreyle geri alınır. Hususi otomobil dı ndaki araçları alkollü olarak kullanan sürücüler bakımından promil alt sınırı 0.21 olarak uygulanır. Alkollü olarak araç kullanma nedeniyle sürücü belgesi geri alınan ki iye, son ihlalin gerçekleşti i tarihten itibaren geriye do ru be yıl içinde; ikinci defasında 877 Türk Lirası idari para cezası verilir ve sürücü belgeleri iki yıl süreyle, üç veya üçten fazlasında ise,1.407 Türk Lirası idari para cezası verilir ve sürücü belgeleri her seferinde be er yıl süreyle geri alınır. Sürücü belgelerinin herhangi bir nedenle geçici olarak geri alınmı olması halinde belirtilen süreler, geçici alma süresinin bitiminde ba lar.”

9. 24/05/2013 tarihli 6487 sayılı Kanun'un 19.maddesiyle, maddeye;

“Sürücü belgelerinin geçici geri alma i lemleri bu Kanunun 6ncı maddesinde sayılan görevliler tarafından yapılır.” denilmek suretiyle on ikinci fıkra eklenmi tir.

10. Anılan Kanun'un, *“Trafik zabıtasının görev ve yetki sınırı ile genel zabitanın trafik hizmetlerini yürütmeye ili kin yetkisi”* ba lı ı altında düzenlenen 6. maddesi öyledir:

“Trafik zabıtası ve genel zabitanın görev ve yetki sınırı;

a)Trafik zabıtası:

Trafik zabıtası görevi sırasında kar ıla tı ı acil ve zorunlu hallerde genel zabıta görevi yapmakla da yetkilidir.

Mülki idare amirlerince, emniyet ve asayi bakımından zorunlu görülen haller dı nda, trafik zabıtasına genel zabıta görevi verilemez, araç, gereç ve özel teçhizatı trafik hizmetleri dı nda kullanılamaz.

b)Genel Zabıta

Trafik zabıtasının bulunmadığı veya yeterli olmadığı yerlerde polis; polisin ve trafik tekilatının görev alanı dışında kalan yerlerde de jandarma, trafik e itimi alımı subay, astsubay ve uzman jandarmalar eliyle yönetmelikte belirtilen esas ve usullere uygun olarak trafiği düzenlemeye ve trafik suçlarına el koymaya görevli ve yetkilidir.”

11. “Aday sürücülük” ba lıklı Ek 17. maddesi öyledir:

İlk defa sürücü belgesi alanlar en az bir yıl süre ile aday sürücü olarak kabul edilirler.

Aday sürücülüğün süresi, aday sürücülerin sürücü belgelerinin iptal edilme ve yeniden sürücü belgesi alma artları ile di er usul ve esaslar yönetmelikle düzenlenir.

Aday sürücülerle ilgili olarak yönetmelikte belirtilen iptal edilme artlarının olu ması hâlinde, bu Kanununun 6 ncı maddesinde sayılan görevliler tarafından sürücü belgeleri iptal edilir.”;

12. 17/04/2015 tarihli 29329 sayılı Resmi Gazete'de Yayımlanan Karayolları Trafik Yönetmeliğinin “Aday sürücülük” ba lıklı Ek 3. maddesi öyledir:

“Bu maddenin yürürlüğe girdiğ i tarihten itibaren ilk defa sürücü belgesi alanlar ile herhangi bir sebeple sürücü belgesi iptal edilmiş olup da yeniden sürücü belgesi alanlar, belgenin alındığı tarihten itibaren iki yıl süreyle aday sürücü olarak kabul edilir.

Aday sürücülük süresi içerisinde 2918 sayılı Kanunun;

a) 47 ncı maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinin üç kez ihlal edilmesi,

b) 48 inci veya 118 inci maddelerine istinaden sürücü belgelerinin geri alınması,

c) 51 inci maddesinin üç kez ihlal edilmesi,

ç) 53 üncü maddesinin ikinci fıkrasının üç kez ihlal edilmesi,

d) 74 üncü maddesinin üç kez ihlal edilmesi,

e) Koruyucu tertibatın kullanılması ile ilgili 78 inci maddesinin üç kez ihlal edilmesi hallerinden herhangi birinin gerçekleşmesi veya araç cinsine bakılmaksızın 0,20 promil üzerinde alkollü olarak araç kullanıldığı unun tespit edilmesi veya toplam 75 ceza puanının a lması durumunda sürücü belgesi trafik görevlilerince iptal edilir.

Belgesi iptal edilenlerin tekrar sürücü belgesi alabilmeleri için; sürücü kurslarına devam etmeleri ve yapılan sınavlarda ba arılı olarak motorlu ta it sürücüsü sertifikası almaları gerekir. Bu ki ilerin sürücü kurslarında e itime ba layabilmeleri için tabi tutulacakları psiko-teknik de erlendirme ve psikiyatri uzmanı muayenesi sonucunda sürücülüğ e engel hali bulunmadığı nı gösterir belgenin sürücü kursuna ibrazı ve varsa iptal nedenlerinde yer alan geri alma süreleri kadar zamanın geçmiğ i olması zorunludur.”

13. Uyu mazlık Mahkemesi, 2918 sayılı Kanun’un 116. maddesi kapsamında araç tescil plakasına göre düzenlenenler dışında trafik zabıtasınca uygulanan idari para cezalarına karşı açılan davaları; bu uygulamanın idari ceza kapsamında bulunması; Kanun’da idari cezalarla ilgili davalarda görevli yargı yerini açıkça belli eden bir hükme yer verilmemesi; 12/07/2013 tarih ve 6495 sayılı Kanun’un 20. maddesi ile yapılan de i iklikten önceki hali ile, bu Kanun’da gösterilen adli cezalara hükmetmekle görevli mahkemeye i aret eden 112. maddeye de herhangi bir atıfta bulunulmaması olması kar ısında ve göreve ili kin genel ilkelere göre idari yargının görev alanında görmü tür.

14. 01/06/2005 tarihinde 5326 sayılı Kanun’un yürürlüğe girmesi üzerine Uyu mazlık Mahkemesince, sözü edilen Kanun’un di er kanunlarda düzenlenen idari yaptırımlar ile bunlara karşı yapılacak itirazlara ili kin görev hükümleri üzerindeki etkisinin incelenmesi sonucunda: di er kanunlarda düzenlenen idari yaptırımın, dayanağı olan

kanunun amacı dikkate alınarak; Kabahatler Kanunu'nun 1., 2., 16. ve 19. maddelerinde belirtilen ko ulları ta ıması, 27. maddenin (1) numaralı bendinde belirtilen idari yaptırımlardan olması halinde, idari para cezaları ve mülkiyetin kamuya geçirilmesine ili kin olanlarına kar ı 01/06/2005 tarihinden sonra yapılacak itirazlarda sulh ceza mahkemelerinin genel görevli kılındı ına ve bu nedenle do an görev uyu mazlıklarında adli yargı yerinin görevli bulundu una karar verilmi tir.

15. Daha sonra, 30/03/2005 tarihli ve 5326 sayılı Kanun'un 3. maddesini de i tiren 06/12/2006 tarihli, 5560 sayılı Kanun'un 31. maddesi öyledir:

“(1) Bu Kanunun;

a) dari yaptırım kararlarına kar ı kanun yoluna ili kin hükümleri, di er kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde,

b) Di er genel hükümleri, idarî para cezası veya mülkiyetin kamuya geçirilmesi yaptırımını gerektiren bütün fiiller hakkında, uygulanır.”

16. Kanun'un 16. maddesinde, kabahatler kar ılı nda uygulanacak olan idari yaptırımların idari para cezası ve idari tedbirlerden ibaret oldu u, idari tedbirlerin ise, mülkiyetin kamuya geçirilmesi ve ilgili kanunlarda yer alan di er tedbirler oldu u hükme ba lanmı ; “Ba vuru yolu” ba lıklı 27. maddesinin birinci fıkrasında ise “*idari para cezası ve mülkiyetin kamuya geçirilmesine ili kin idari yaptırım kararına kar ı, kararın tebli i veya tefhimi tarihinden itibaren en geç on be gün içinde, sulh ceza mahkemesine ba vurulabilir. Bu süre içinde ba vurunun yapılmamı olması halinde idari yaptırım kararı kesinle ir.*” düzenlemeleri yer almı tir.

17. Aynı Kanun'un 27. maddesine, 5560 sayılı Kanun ile eklenen sekizinci fıkrada ise; idari yaptırım kararının verildi i i lem kapsamında aynı ki i ile ilgili olarak idari yargının görev alanına giren kararların da verilmi olması halinde; idari yaptırım kararına ili kin hukuka aykırılık iddialarının, bu i lemin iptali talebiyle birlikte idari yargı merciinde görülece i kurala ba lanmı , bu maddenin gerekçesinde de bu hükümle, Kabahatler Kanunu'ndaki düzenlemelerin ortaya çıkard ı ba lantı sorununa çözüm getirilmesinin amaçlandı ı ifade edilmi tir.

18. 19/12/2006 tarihinde yürürlü e giren bu düzenlemeye göre, Kabahatler Kanunu'nun; idari yaptırım kararlarına kar ı kanun yoluna ili kin hükümlerinin, di er kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanaca ı; di er kanunlarda görevli mahkemenin gösterilmesi durumunda ise uygulanmayaca ı ancak; idari yaptırım kararının verildi i i lem kapsamında aynı ki i ile ilgili olarak idari yargının görev alanına giren kararların da verilmi olması halinde; idari yaptırım kararına ili kin hukuka aykırılık iddialarının, bu i lemin iptali talebiyle birlikte idari yargı merciinde görülece i anla ılmaktadır.

19. Bu hükümler dikkate alınarak, Uyu mazlık Mahkemesi, idari para cezası yönünden olu an olumsuz görev uyu mazlıklarının çözümünde, idari para cezasına konu i lem kapsamında aynı ki i ile ilgili olarak idari yargının görev alanına giren kararın da verilmi olması ve dosya içeri inden bu kararın idari yargı yerinde dava konusu edildi inin anla ılması halinde; idari para cezasına ili kin kararın hukuka aykırılı ı iddiasının da, idari yargı yerinde görülece i sonucuna varmı , idari yargı yerince verilen görevsizlik kararlarının kaldırılmasına karar vermi tir.

20. 2918 sayılı Kanun'un Adli Kovu turma ve Cezaların Uygulanması ba lıklı Dokuzuncu Kısım'a dahil "Bu Kanundaki suçlarla ilgili davalara bakacak mahkemeler ve yetkileri" ba lı 1 altında düzenlenen 112. maddesinin ilk paragrafında; sürücü belgelerinin geçici olarak geri alınması hariç olmak üzere bu Kanun'daki hafif para cezasını veya bu kanundaki hafif hapis cezasını, belgelerin geri alınması ve iptali veya i yerlerinin kapatılması cezasını gerektiren suçlarla ilgili davalara trafik mahkemelerinde, bunların bulunmadı 1 yerlerde yetki verilen sulh ceza mahkemelerinde bakılaca 1 ifade edilmi ; böylelikle sürücü belgelerinin geçici olarak geri alınmasına ili kin uygulamalar, trafik ve sulh ceza mahkemelerinin görevi dı nda tutulmu iken; 12/07/2013 tarihli 6495 sayılı Kanun'un 20. maddesiyle de i tirilen maddenin ba lı 1, "Sürücü belgelerinin geri alınmasında ve iptalinde yetki"; ekinde, madde ise öyledir:

"Bu Kanunun 6ncı maddesinde sayılan görevlilerin ve trafik tescil kurulu larının yetkilendirildi i haller hariç olmak üzere, sürücü belgelerinin geri alınmasına ve iptaline sulh ceza mahkemeleri karar verir.

Bu Kanununun 51 inci maddesinin ihlali ve 118 inci maddesinin ikinci ve üçüncü fıkralarında yazılı "100 ceza puanını doldurmak" eylemi nedeniyle sürücü belgelerinin geri alınmasına yine bu Kanununun 6ncı maddesinde sayılan görevliler yetkilidir.

Sürücü belgelerinin geçici olarak geri alınması veya iptaline dair verilen kesinle mi mahkeme kararı örnekleri, sürücülerin sicillerine i lenmek üzere mahkemelerce ilgili trafik birimlerine gönderilir.

Bu Kanuna göre görülen davalar, di er kanunlara göre görülen davalarla birle tirilemez.

..... "

21. 5326 sayılı Kanun'un "Saklı tutulan hükümler" ba lı ını ta ıyan 19. maddesi ise öyledir:

"(1) Di er kanunlarda kabahat kar ılı nda öngörülen belirli bir süre için;

a) Bir meslek ve sanatın yerine getirilmemesi,

b) yerinin kapatılması,

c) Ruhsat veya ehliyetin geri alınması,

d) Kara, deniz veya hava nakil aracının trafikten veya seyrüseferden alıkonulması,

gibi yaptırımlara ili kin hükümler, ilgili kanunlarda bu Kanun hükümlerine uygun de i iklik yapılmıyaya kadar saklıdır."

IV. NCELEME VE GEREKÇE

A. İlk nceleme

22. Uyu mazlık Mahkemesinin Celal Mümtaz AKINCI'nın ba kanlı ında, Üyeler ükrü BOZER, Mehmet AKSU, Birol SONER, Aydemir TUNÇ, Nurdane TOPUZ ve Ahmet ARSLAN'ın katılımlarıyla yapılan 05/04/2021 tarihli toplantısında; 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre, Sulh Ceza Hakimli ince, anılan Kanun'un 19. maddesine göre ba vuruda bulunulmu oldu u, Hakimlikçe adli yargı dosyasının ekinde kesinle mi idari yargı kararı da temin edilmek suretiyle birlikte Uyu mazlık Mahkemesine gönderildi i ve usule ili kin herhangi bir noksanlık bulunmadı 1 anla ıldı ından, *aday sürücü belgesinin iptaline ili kin tutana ının iptali istemiyle açılan dava yönünden olu an görev uyu mazlı ının esasının incelenmesine oy birli i ile karar verildi.*

B. Esasın ncelenmesi

23. Raportör-Hâkim Gülten Fatma BÜYÜKEREN'in, davanın çözümünde idari yargının görevli oldu u yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Ba savcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil brahim Ç FTÇ ile Damı tay Savcısı Yakup BAL'ın idari yargının görevli oldu u yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra; gere i görü ülüp dü ünüldü:

24. Dava, 2918 sayılı Kanun'un 48/5. madde ve fıkrası uyarınca düzenlenen aday sürücü belgesinin iptaline ili kin tutana nın iptali istemiyle açılmı tır.

25. Uyu mazlık Mahkemesince, 2918 sayılı Kanun'un 12/07/2013 tarih ve 6495 sayılı Kanun'un 20. maddesi ile yapılan de i iklikten önceki 112. maddesi ve 5326 sayılı Kanun birlikte incelendi inde, 2918 sayılı Kanun'un, bu Kanun'daki suçlarla ilgili davalara bakacak mahkemeler ve yetkilerinin düzenlendi i 112. maddesi uyarınca, sürücü belgelerinin geçici olarak geri alınmasına ili kin davaların sulh ceza mahkemelerinin görevine dahil edilmedi i ve 5326 sayılı Kanun'un 19. maddesinde, di er kanunlarda kabahat kar ılı nda öngörülen belirli bir süre için ehliyetin geri alınmasına ili kin hükümlerin geçici istisnalar içinde sayıldı ı dikkate alındı nda; sürücü belgelerinin geçici olarak geri alınmasına ili kin davalara bakma görevinin idare mahkemesine ait oldu u sonucuna varılmı iken; 2918 sayılı Kanun'un 112. maddesinde yapılan yeni düzenleme ile Kanun'da yer alan göreve ili kin maddenin de i tirildi i ve idari yaptırımlarla ilgili Kabahatler Kanunu hükümlerine uygun de i ikli in yapıldı ı sonucuna varılmı , 5326 sayılı Kanun'un "Saklı tutulan hükümler" ba lı ını ta ryan 19. maddesinde, "di er kanunlarda kabahat kar ılı nda öngörülen belirli bir süre için, ehliyetin geri alınması,gibi yaptırımlara ili kin hükümler, ilgili kanunlarda bu Kanun hükümlerine uygun de i iklik yapıncaya kadar saklıdır" denilerek, ilgili kanununda, bu Kanun hükümlerine uygun de i iklik yapıncaya kadar saklı tutulan, ba ka bir deyi le, belirtilen istisnalar içinde sayılan yaptırımlardan biri olan *ehliyetin geri alınmasına* ili kin hükmün, 12/07/2013 tarih ve 6495 sayılı Kanun'un 20.maddesiyle, 2918 sayılı Kanun'un 112. maddesinde yapılan de i iklik ile yeniden düzenlendi i ve bu karara kar ı kanun yoluna ili kin bir düzenlemeye yer verilmedi i gözetilerek, sürücü belgesi geri alma tutana nının iptali istemiyle yapılan itirazların adli yargı yerinde görülece ine karar verilmi tir.

26. Somut olayda ise, davacının, 2918 sayılı Kanun'un Ek 17. maddesi ve Karayolları Trafik Yönetmeli i'nin "Aday sürücülük" ba lıklı Ek 3. maddesi uyarınca aday sürücü belgesinin iptaline karar verilmi tir. Yukarıda anlatılan nedenler ile sürücü belgesinin belli bir süre için geri alınması de il iptal edildi i dikkate alındı nda bu kararın idari davaya konu edilebilecek kesin ve yürütülmesi zorunlu idari bir i lem oldu u ve 5326 sayılı Kanun'un 19. maddesi kapsamında bulunmadı ı gözetilerek, durumun saptanması idare hukuku ilkelerine göre yapılabilece inden, 2577 sayılı Kanun'un ikinci maddesinin (a) bendinde belirtilen iptal davasına uygun olarak açılan davanın görüm ve çözümünün idari yargı yerine ait oldu u sonucuna varılmı tır.

27. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak, Akda madeni Sulh Ceza Hâkimli ince yapılan ba vurunun kabulü ile Yozgat dare Mahkemesince verilen 04/02/2020 tarihli ve E.2020/113, K.2020/74 sayılı görevsizlik kararının *aday sürücü belgesinin iptaline ili kin kısmının* kaldırılması gerekmi tir.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde DAR YARGININ GÖREVLİ OLDUĞU NA,

B. Akda madeni Sulh Ceza Hâkimli ince yapılan BA VURUNUN KABULÜ ile Yozgat İdare Mahkemesince verilen 04/02/2020 tarihli ve E.2020/113, K.2020/74 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ *aday sürücü belgesinin iptaline ilişkin kısmının* KALDIRILMASINA,

05/04/2021 tarihinde OY BİRLİKLE KESİMLİ OLARAK karar verildi.

Başkan
Celal Mümtaz
AKINCI

Üye
Ükrü
BOZER

Üye
Mehmet
AKSU

Üye
Birol
SONER

Üye
Aydemir
TUNÇ

Üye
Nurdane
TOPUZ

Üye
Ahmet
ARSLAN